

Tutkimus- ja innovaationeuvosto

Kokous 3/2021

Aika: Keskiviikko 16.6.2021, klo 10.00-12.00

Paikka: Teams-kokous

Osallistujat:

pääministeri Sanna Marin (pj)
tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen ok
elinkeinoministeri Mika Lintilä ok
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (estynyt)
sisäministeri Maria Ohisalo (estynyt)
opetusministeri Jussi Saramo ok

dekaani Peppi Karppinen, Oulun yliopisto (ok)
akatemiaprofessori Samuel Kaski, Aalto yliopisto (ok)
hallituksen puheenjohtaja Marjo Miettinen, Ensto Oy (ei?)
partner Ilkka Kivimäki, Maki.vc ok
johtaja Petra Lundström, Fortum Oyj ~~(ei?)~~
rehtori-toimitusjohtaja Vesa Taatila, Turun ammattikorkeakoulu -ok
toimitusjohtaja Antti Vasara, VTT Oy ok

valtiosihteeri Henrik Haapajärvi, Valtioneuvoston kanslia (ok)
kansliapäällikkö Raimo Luoma, työ- ja elinkeinoministeriö (ei)
kansliapäällikkö Anita Lehikoinen, opetus- ja kulttuuriministeriö (ok)
pääjohtaja Heikki Mannila, Suomen Akatemia (ok)
pääjohtaja Nina Kopola, Business Finland (ok)

Markus Ylimaa
Niina Jurva
Joonas Rahkola
Hannu Kemppainen
Lisa Palm
Kimmo Nuotio
Ilona Lundström
Matti
Erja
Riina
Antti
Mikko
Jenny Hasu (10.30)

ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaus

Sanna Marin, pääministeri

Avaus ja päätösvaltaisuus.

2. Asialistan hyväksyminen

3. TKI-rahoituksen 4 % BKT-osuus-tavoitteen tilannekuva

Marin: ensi viikolla keskustelu 4% tavoitteesta, tki rahoituksen nostosta. Ei tulla saavuttamaan lähellekään julkisilla varoilla. Tarvitaan yksityiset tahot mukaan. Siksikin ennakoitavuus ja pitkäjänteisyys oleellista. Siksikin parlamentaaraisuutta tarvitaan. ensi viikolla keskustelu ja sitten käynnistyy työryhmä.

Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö, opetus- ja kulttuuriministeriö
Raimo Luoma, kansliapäällikkö, työ- ja elinkeinoministeriö /Ilona

TKI-tiekartta – muuten menee aika hyvin, muta rahoituksessa tarvitaan uusia toimia, että päästään tavoitteisiin.

Vain tätä kautta tuottavuus paranee etc. pullonkaula, joka estää kestävää kasvua ja tuottavuuden paranemista.

Tilastokeskuksen kanssa OKM ja TEM ottaa tilastoinnin käsittelyyn. Tilastoinnissa pientä heittoa, kun lukuja ilmoitetaan eri tavoin. Pyrkimys vertailukelpoisimpiin tilastoihin. Työ käynnistyy ensi viikolla.

Ilona: suuruusluokat on oikeita. Paradoksi näkyy kuvassa hyvin. Pelataan nollasummapelinä TKI-sektorin sisällä sen sijaan, että tehdään sitä suhteessa kv verrokkeihin. Pelataan liian pientä peliä käyrien välillä.

TUlauudistus: STN tutkimuslaitoksesta, BFstä ja Akatemista. Profirahoitus yliopistokehyksestä. Kokonaispotti ei kasva.

Leikkaus kohdistettu tässä vaiheessa Akatemian valtuuteen. Sellainen tilanne syntyessä, että säästö päätös moninkertaistuu. Koska veikkauksen tuloutus muuttumassa samalla. Tuoton alenemaa kompensoitu toistaiseksi täysimääräisesti ja laskee 22 ja 23. 24 eteenpäin laitettu JTSään nollassi, koska ei ole sovittu. Jos ei ole määrärahoja ei voi olla valtuuksiakaan. 4% harkoitus edessä isona ja vaativana, samalla ratkottava veikkauksen tuleva mekanismi. Leikkaukset vaikuttaa myös koulutukseen.

Ilona: ei suhteutettu samalla tavalla, koska myöntövaltuus kokonaisuutena laskeva käyrä. Kasvumoottorirahoitus – ojennettu jo OECD arvioinnissa, että ei olla ennustettavia toimijoille. Tuodaan uusia instrumentteja, jotka sitten katoaa. Myös BF:n puolelle tulossa leikkauksia, jossa vastaava efekti kuin SA:lla.

Akatemian ja BF:n rahoituksen välissä valley of death. Pitäisi miettiä miten tehokkaasti sillataan tutkimuksen ja yritysten yhteistyötä. Tätä on järjestelmässä hukattu. Kumppanuusmalli ollut siltaamassa, pitää huolehtua, että saadaan sillattua eteenpäinkin

Kurvinen: Kitos hyvästä esittelystä. On puhutteleva juttu. Juhlapuheet ja resursointi ei toisiaan kohtaa. Paljon mietittävää. Omia ajatuksia uutena tehtävän hoitajana, että paljon panoksia parlamaentaariseen työhön. On iso asia. (keskusta: katri kulmuni). Liikenteen rahoituksen malli hyvä sovintoesimerkki. Toibe, että tällainen löytyisi nytkin. Millä julkisen toimilla saataisiin paras vipuvaikutus, että saadaan enemmän yksityisiä mukaan. Ja vielä se, että suomessa tyypillisesti isot yritykset panostaneet. laajeneva ja kehittyvä pk-kenttä pitäisi saada enemmän mukaan.

Vasara: Hyvin näkyy, miten vääränsuuntaista on ollut pitkään ja kuinka poikkeuksellinen kansainvälisesti nähtynä. Moodi maailmalla kasvava trendi tieteen ja teknologian hyödyntäminen. Ei pidä murehtia menneitä vaan siirtyä eteenpäin. Pitkäjänteisyys ja ennustettavuus. Ollutkin tavoite jo 2005 lähteien. Eniten poiketaan verrokkimaista siinä, että ei käytetä julkista panostusta vivuttamaan yksityistä panostusta. On tapahtunut positiivisia asioita. Veturirahasta hyötty lopulta kaikki: akateeminen tutkimus, yliopistot, pk-yritykset. Mitä tehdäänkin, tavoitteena pitää olla vähentää instrumenttipeliä ja enemmän vaikuttavuutta siihen että tulee yksityistä rahaa. Laadullisesti ja määrällisesti oiekalla kohdalla pitää olla myös.

Kivimäki: 90-luvun laman aikaiset päätökset sijoittaa rahaa koulutukseen ja tutkimukseen.

Kaski: tutkimusrahoituksen kehitysnäkymät äärimmäisen tärkeä asia. Näyttää huolestuttavalta- Osuu keskelle sitä, mikä tekee suomesta houjuttelevan, eli rahoituksen kokonaistaso. Tekoälytutkimuksen mainetta rakennettu pitkäjänteisesti. Näkyy nyt lippulaivana, ja voivat houkuttaa esim MIT:sta tutkijoita. Rakentaminen vie aikaa, mutta menetetään nopeasti. Bayerin investointi. Pelaa yhteen: lääketieteellinen osaaminen, tekoäly ja BF. EU:ta rahan hakeminen ei toimi laastarina. Perustuu yhteistyöhön ja on oltava annettavaa, jotta sinne pääsee mukaan.

Karppinen: Toivottavasti kauheskenaario ei tule toteutumaan. Toivottavasti löytyy keinot kääntää kasvavaksi. Suomen menestyminen pohjautuu korkeaan koulutukseen ja menestyksekkääseen tutkimus- ja innovaatiotoimintaan. Sympatiseeraa Samuelin sanomaa: leikkausten vaikutus ilmapiiriin. Heikentää alan houkuttelevuutta omille ja kv osajille. Vipuvaikutus myös kv tutkimusrahoituksen saamiseen.

Saramo: Iso kuva kun katsotaan parlamentaarisessa ryhmässä, hyvä. Valmistelumallilla lopputuloskin sitten ehkä kaikkein kestävin. yritysten verokannustimet: lisäsi vain kirjanpidollisia vaikutuksia. Miten kannattaisi toetuttaa että olisi oikeasti vaikuttavia. 4% erinomainen tavoite jta tukevat. Samalla varmistettava, että julkinen raha käytetään hyvin. 35 M e leikkaus ja miten kohdennetaan, että vaikutukset mahdollisimman pieniä. Olisiko sittenkin parempi kohdentaa yliopistojen perusrahoitukseen. Ministeri Kurvinen varmasti kaikki kivet kääntää. Oman ymmärryksensä vahvistamiseksi.

Taatila: 1. vivuttaminen hyvää. Mutta kansainvälisen rahoituksen vivuttaminen suomeen myös tärkeää. Monissa kilpailijamaissa onnistuttu toimimaan niin, että saatu ulkomaisia tki-investointeja käyntiin.
2. parlamentaarinen hyvä. Jos tämä pettää, niin mitä sitten täällä rakennamme. Vähintään yhtä tärkeä ja pitkäkestoinen kuin puolustuspoliittinen valmistelu.
3.?

Jussille kommentti: TKI ja opetus hyvin tiukasti niputettu. On nollasummapieliä. Kriittisin korkeakoulujen kannalta on ensusutettava perusrahoitus ja perustoiminta. Muutokset kehyksen sisällä aiheuttaa hankalia epäjatkuvuuskohtia.

Kopola: vivuttaminen, impact vaikuttavuuden maksimointi. Yritykset saatava mukaan. Miten saadaan yritysten investoimaan. Teknologianeuvottelukunnan raportissa mukana israel. Sellainen innovaatioympäristö, johon yritykset haluaa investoida. BF:n rahat tuottaa ainakin 2,5 kertaisesti yritysrahaa. Veturiyritysrahasta iso osa menee yliopistoille, tutkimuslaitoksille ja pienille yrityksille. Jakaantuu hyvin laajalle ja erilaisille toimijoille.

Mannila: puhutaan isoista leikkauksista. Vaikutuksia hyvin tuotu esiin. Koulutukseen, huippututkijoiden pysymiseen Suomessa. Yritysten houkutteluun etc. Ratkaisulla alkaa olla kiire, koska 2023 näkyy jo pian tki-rahoituksessa.

Lehikoinen: koko kakkua pitää kasvattaa ja löytää tehokkaimmat työkalut. Kansainväliset vertailut hyödyllisiä. Paljon on yritystukia. Parlamentaarisessa työssä katsottava, onko ne kaikki tki-intensiteettiä kasvattavia. Verokannusteet laajasti maailmalla käytössä. Oliko kokeilu oikein tehty (ainakin oli lyhyt). Uutta ajattelua, osaavat ihmiset syntyvät tutkimuksen ja sieltä kehkeytyvän koulutuksen kautta. Vaikuttavuussykkliiltä kaksi erilaista toimintaa: Suomen akatemian ja korkeakoulujen rahoitus, BF. Veturit, kumppanuudet, lippulaivat tuo näitä kytköksiä.

Ilona: paras vipuvaikutus: monta samanaikaista aikajännettä. Jos optimoidaan yhtä, niin TKI-lainat. Mutta samaan aikaan hävitetään pitkäjänteinen huippuosaaminen. Lainalla tehdään nopean jätteen juttua, mutta ne tulevaisuuden lainahommat tehdään sillä nyt rakennettavalla osaamisella.

Ei ole yhden vaan vähintään kahden aikaulottuvuuden asia. Aikajänne ja miten radikaalia muutosta. Ei ole joka tai vaan sekä että. Ensi syksyn iso kysymys, mikä se optimaalinen policy mix olisi. Suomessa hyvin matala radikaalien innovaatioiden osuus (ja ne tulevat, isot hypyt huippuosaamisen kautta, joka vaatii pitkäjänteisyyttä).

PKyrityksen koko ajan kasvattaneet TKI panostusta Suomessa, on kehittynyt suotuisasti.

4. Osaamisen merkitys Suomelle

a) Tutkimustulosten kaupallistamisen rahoitus

Nina Kopola, pääjohtaja, Business Finland

10 saanut ulkomaisia investointeja. 10 top-yritystä, osa tuttuja. Menestyksekkäin dispelix. Lähtöisin Hy, Aalto, VTT ja TUNI. Synnyttävät nyt noin 5m liikevaihtoa. Kasvuvaiheessa, mutta ovat saaneet ulkomaista pääomaa > niihin uskotaan.

b) Työvoiman osaamistaso ja Suomen kestävä kasvu

Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö, opetus- ja kulttuuriministeriö

Mahdollisimman monelle korkeakoulututkinto (ei kasautuvasti samoille). Ensimmäistä tutkintoa suorittaville enemmän mahdollisuuksia. Alan vaihtamisen pitää tapahtua nykyistä joustavammin.

Ilman osaavaa työvoimaa ei tki-panostuksista saada mitään irti.

Kivimäki: suomessa monilla firmoilla iso keskittymä, sitten pääkonttoreita muualle ja johtoryhmäkin voi olla kolmessa paikassa. Olisi hyvä saada mahdollisimman iso osa suomea hyödyttämään tänne.

Marin: merkitään keskustelu tiedoksi ja materiaalit.

5. Strategisen tutkimuksen neuvoston teema-aloitteen 2022 käsittely

Kimmo Nuotio, puheenjohtaja, professori (HY), Strategisen tutkimuksen neuvosto

Edellyttää pitkiä kaaria. Konsepti 2015. Kiinnostava vaihe, noin kuusi vuotta toimittu ja aletaan nähdä, miten se toimii ja vaikuttaa. 2016 ohjelmien tieteellinen arviointi juuri julkaistu. Hyvää tiedettä saatu aikaan ja vaikuttavuutta voitu osoittaa.

6 vuotinen konsepti – 3+3 edellyttää tulevinakin vuosina jatkorahoitusmyöntöjä.

Lapset ja nuoret – tulevaisuuden tekijöinä ei välttämättä ole toimenpiteiden kohteina.

Turvallisuus ja luottamus/algoritmit –
yhdenvertaisuus läpileikkaavana

Tautila: löydetty hyvät teemat, joilla merkittäviä vaikutuksia

Samuel: hyvöt ja ajankohtaiset

6. Tiedoksi

Yliopistojen rehtorineuvosto Unifi:n aloite tutkimuslainsäädäntöä käsittelevän toimielimen perustamisesta

Syksyn kokousajankohdat: 22.9.2021 klo 10.00-12.00 ja 17.11.2021 klo 10.00-12.00.

7. Kokouksen päättäminen

Kiitos aktiivisesta ja hyvästä keskustelusta. Jatketaan työtä ja palataan asiaan kolme sen jälkeen, kun parlamentaarista ryhmästä ensi viestit ja tiin:lle varnasti laajempikin raportti siitä.

Liitteet:

Asiakohta 3, liite 1: TKI-rahoituksen 4 % BKT-osuus-tavoitteen tilannekuva

- Asiakohhta 4, liite 2: Tutkimustulosten kaupallistamisen rahoitus
- Asiakohhta 4, liite 3: Työvoiman osaamistaso ja Suomen kestävä kasvu
- Asiakohhta 5, liite 4: STN teema- ja painopistealoite –esitys
- Asiakohhta 5, liite 5: Aloite valtioneuvostolle strategisen tutkimuksen teema-alueista ja painopisteestä vuodelle 2022
- Asiakohhta 6, liite 6: Unifin saatekirje
- Asiakohhta 6, liite 7: Aloite tutkimuslainsäädäntöä käsittelevän toimielimen perustamisesta
- Asiakohhta 6, liite 8: Tutkimuslainsäädännön akuutit ongelmakohdat